

Kanıtı Dayalı Uygulamaların Uygulama Alanına Entegre Edilmesi

Mücella Arı
Dokuz Eylül Üniv., Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, İzmir

Tüm sağlık profesyonellerinin uygulamalarında kanıtı dayalı olması gerektiği anlayışı giderek artmaktadır. Kanıtı dayalı uygulamalar, hasta bakımında birey için karar verme sürecinde en iyi kanıtın kullanılması olarak tanımlanmaktadır. Kanıtı dayalı uygulamaların temeli 1907'li yıllara dayanmaktadır. Epidemiyolog Dr. Archie Cochrane'nin sağlık bakım sistemini yeniden gözden geçirmesi ve alınan kararların kanıtı dayalı olması gerektiği vurgulanarak başlamıştır. Bu görüş öncelikle tıp alanında ortaya çıkmıştır. Sağlık bakımında kullanılmaya başlayınca kanıtı dayalı sağlık bakımı olarak tanımlanmıştır. Hemşirelik alanında kanıtı dayalı uygulamaların öneminin anlaşılması ile kanıtı dayalı hemşirelik kavramı kabul edilmiştir. Kanıtı dayalı hemşirelik, kaynakların elde edilebildiği bakım ortamlarında, hemşirelerin klinik uzmanlıklarını, hasta tercihlerini ve eldeki en iyi kanıtları kullanarak karar alma sürecidir (Dicenso, 1998; Mulhall,1998)

Kanıtı dayalı uygulamaların artışı; sağlık bakım maliyetinin artması, hastaların bilgi taleplerinin artış, hastaların hatalı uygulama kaygısı ve sağlık personeline güvenin azalması nedeniyle ortaya çıkmıştır. Hemşirelik uygulamalarının kanıtı dayalı olması bakım kalitesini ve bakım sonuçlarını iyileştirmek, klinik uygulamalarda ve hasta bakım sonuçlarında fark yaratmak, bakımı standardize etme gibi sonuçları açısından önemlidir (Jenings 2000; Romny et al. 2003).

Kanıtı dayalı uygulamaların alana entegre edilmesinde etkili olabilecek stratejiler;

-Bireysel, çevresel ve sosyal alanda kanıtı dayalı uygulamaların hayata geçirilmesinde gelişimler sağlanmalıdır.

-Bireylere kanıtı dayalı uygulama hakkında eğitimler verilmeli, küçük gruplar oluşturularak uygulamaya aktarılma konusunda destek sağlanmalıdır.

Çevresel anlamda organizasyonun kanıtı dayalı uygulamaların entegre edilmesinin hazır hale getirilmesi gereklidir. Bunun için;

-Merkez bir komite oluşturulmalı, bu komite kanıtı dayalı uygulama projeleri ve kanıtı dayalı rehberler hazırlamalıdır. Merkezde kurulan komite (araştırma, standart bakım, eğitim) hemşirelikte kanıtı dayalı uygulama süreci ile ilgili soruların cevaplarını alanda araştırarak uygulama alanına entegrasyon sağlamada destek olmalıdır. Merkez komitenin altında kanıtı dayalı uygulamanın entegrasyonunu sağlayacak bir alt grup oluşturularak yayılımı daha kolay sağlanabileceği gibi, değerlendirme daha iyi hale gelecektir. Hemşirelik sürecinde olduğu gibi öncelikle alanda sorunlar belirlenip, buna uygun plan yapılarak uygulamaya geçirilmeli ve sonunda değerlendirme yapılmalıdır.

-Kanıtı dayalı rehberler oluşturulmalıdır.

-Okul-hastane işbirlikleri sağlanmalıdır. Böylece akademisyenlerle klinisyenler arasında bağlantı sağlanacak ve yeni bilginin yayılımı daha kolay olacaktır.